

Det man siger, er man selv

Den 29. marts 2003 fik Venstre-kandidat til EU-Parlamentet Karsten Madsen trykt opsigtsvækkende debatindlæg i B.T. og Jyllands-Posten. "Danmarks Radio fokuserer [...] på alle tænkelige små tragiske uheld i den allierede lejr og viderebringer kritikløst Saddam-propaganda, der i Danmarks Radios version får samme troværdighed som nyhedsformidling fra demokratiske regeringer i USA og Storbritannien," skrev Karsten Madsen. Hans kommentarer vakte opsigt fordi den tidligere chefredaktør for Berlingske Tidende nu skrev i sin egenskab af regeringsudpeget medlem af Danmarks Radios bestyrelse.

Der gik heller ikke mange dage før vendingen "de røde lejesvende" havde fundet vej ind i avisspalterne igen selv om Karsten Madsen havde afholdt sig fra at bruge netop de ord. Alligevel var Madsens kritik faldet vært i DR2's nyhedsprogram Deadline, Connie Hedegaard, for brystet. "Det er ikke helt let at opfatte sig selv som en af godt 3.000 røde lejesvende i Danmarks største kulturinstitution," lød det bistert den 5. april i Politiken fra Connie Hedegaard, tidligere medlem af Folketinget og det Konservative Folkeparti. Hun pegede på det efter hendes mening bizarre i at Horisont-bestyrelse Steffen Gram, USA-korrespondent Kim Bildsøe-Lassen, TVA's udlandsredaktør Torsten Jantzen og mange andre "skulle være besjælet af anti-amerikanisme."

Det såkaldte værdioppgør har siden taget fart. Men kampråbet mod de formodede venstreorienterede journalister i Danmarks Radio har særlig interesse for en retoriker. Her er nemlig tale om et klokkeklart *konspirationsargument*, en særlig variant af ad hominem-argumentet – det at gå efter manden i stedet for efter bolden – omtalt i sidste nummer af Retorikmagasinet. Konspirationsargumentet defineres af Jørgensen, Kock og Rørbech i *Retorik der flytter stemmer*, Gyldendal 1994, som et argument der søger at mistænkeliggøre modstanderen ved at anklage denne for at være et redskab for onde kræfter.

I lighed med en række andre debattører reagerede Connie Hedegaard kraftigt på Karsten Madsens holdninger. Set fra et retorisk synspunkt er dette ikke overraskende. Konspirationsargumentet kendetegnes nemlig ved sin fjendtlighed. Det er selvsagt ikke venligt ment når man anklager sin modstander for at være i hænderne på 'the bad guys', og den karakteristik ville Hedegaard ikke finde sig i.

Men konspirationsargumentet er ikke kun et forsøg på at tilsværte sin modstanders etos; argumenttypen rummer også en stærk patosappel. Som tilhørere og deltagere i demokratiets offentlige debat har vi en forventning om at debattørerne spiller med åbne kort. Afsenderen af en konspirationsanklage appellerer til tilhørernes angst for at blive ført bag lyset, og i sagen om DR's røde lejesvende blev det ikke bedre af at den anklagede part er en af de institutioner der konstituerer det demokratiske samfund.

Madsen havde altså fyret en veritabel maskingeværssalve af mod DR, men Connie Hedegaard var ikke forsvarsløs. Bevis det!, krævede hun. Og kravet om dokumentation følger ofte i kølvandet på anklager om konspirationer. Ganske vist mente Karsten Madsen ikke at DR ligefrem udøvede irakisk propaganda – men derimod at man i Gyngemosen gav plads til propagandaen. Han påberåbte sig ligeledes visse etiske principper ved at afvise at navngive DR-programmer eller journalister som var ansvarlige for en redaktionel ubalance. For skade kom Madsen til at pege på P1-udsendelserne Orientering og Refleks. Men det skete blandt andet under et interview i DR's Deadline hvor Madsen efter egen forklaring blev hårdt presset af interviewerens. Alligevel er det dokumentationskravet der kan få konspirationsargumentet til at knage i fugerne. Det er nærmest umuligt at producere et bevis, og som tilhørere er vi enige med Connie Hedegaard i at en sådan anklage kræver dokumentation.

Og Hedegaard havde endnu et skud i bøssen. DR-værten sendte nemlig anklagen retur. Hun pegede på at Karsten Madsens udfald mod Danmarks Radio formentligt var "velegnet til

at få omtale på” – det måtte være en rar sidegevinst for Madsens EU-parlamentskandidatur. Og således fortsætter historien om konspirationsargumentet ganske ofte. Det er ikke gratis at mistænkeliggøre sin modstander som Karsten Madsen vovede det. Som en boomerang susede anklagen tilbage i hovedet på EU-parlamentskandidaten. Madsen var ikke længere den eneste til at mistænkeliggøre motiver, og således fik det gamle børneordspil sidste ord i debatten. Det man siger, er man selv.